

Hoffmann: Življenjski nazori mačka Murra (z odlomki življenjepisa kapelnika Johanna Kreislerja), 1820, 1822

Janko Kos: E. T. A. Hoffmann in ideja romantičnega romana. Sto romanov. 5-61.

- nameraval napisati tri dele, vendar prej umrl
- kritika hvalila izvirne podrobnosti in zapleteno zgradbo, drugače pa romanu niso bili preveč naklonjeni
- začetki realizma v Nemčiji so vzeli pisatelju precej ugleda, medtem ko je bil v času romantike priljubljen; kljub temu pa je začel vplivati na književnost izven Nemčije – priljubljen pri Balzacu, očiten vpliv na Gogolja in Dostojevskega
- fantastika se spaja s pojavi stvarnega sveta
- roman se uveljavi v obdobju romantike; antični romani niso bili opaženi, prav tako ne srednjeveški roman v verzih in prozni renesančni roman;
- Daniel Huet spregovori o romanu: klasicisti ga niso marali, Huet pa roman opredeli ravno z argumenti klasicizma: ni samo zabaven, ampak tudi poučen in vzgojen, ustreza Ari' načelom enotnosti in verjetnosti; kljub temu še vedno ni popularen; v baroku in klasicizmu bolj ep
- roman se začne utrjevati v razsvetljenstvu in predromantiki (Defoe, Richardson, Fielding, Goldsmith, Stern) – postane ena glavnih literarnih vrst
- roman prinaša s seboj tudi ideje, zato na to vrsto ne gledajo več kot le na čtivo za nezahtevnega bralca; začno pisati tudi teoretične razprave o romanih
- Goethe meni, da roman prikazuje prepričanja in pripetljaje, tragedija pa značaje in dejanja
- v romantiki pride v ospredje subjektivnost in s tem tudi čustvo
- ideja romantičnega romana pri Novalisu (realnost se mora s pomočjo Um spremeniti v domišljijo in čustva; prava pz je sanjarjenje, medij zanjo pa pravljica; ob pravljici je pomemben tudi roman, saj je v njem lahko vse poetično; roman je pravljica z globljim, simbolnim pomenom) in Schleglu (poudarja subjektivnost, svobodo in avtonomnost romana; za najboljšega šteje Goethejev roman Učna leta Wilhelma Meistra; avtor je popolnoma svoboden v izbiri snovi, v razmerju do ideje in oblike teksta)
- kljub vsem idejam o popolni svobodnosti je romantični roman nastal iz navezave na prejšnje romane, naslonil se je na tradicijo
- idejo romantičnega romana uresniči v Hudičevih napojih, dopolni v Murru
- viri:
  - o Obuti maček
  - o predvsem pa njegov domači maček Murr, ki je počival na njegovih rokopisih, ko je poginil, je prijateljem poslal osmrtnico
  - o Življenje in mnenja Tritstrama Shandyja
- oblika romana: avtor na začetku pojasni, da so v tiskarni zamešali avtobiografijo mačka Murra s fragmenti zgodbe o kapelniku Kreislerju, ki jih je Murr uporabljal za podlago oz. za pivnik
- biografija se začne in nadaljuje povsem normalno, toda vmes, kar sredi stavka, jo prekinjajo fragmenti zgodbe kapelnika – ti fragmenti pa ne sestavljajo celote, kot je celotna Murrova zgodba
- le s težavo obnovimo, kaj se dogaja Kreislerju, tudi njegova zgodba ni končana, pretrga se sredi odločilnih dogodkov; tako se tudi roman konča kar sredi stavka

- sledi Hoffmannov pripis, v katerem izvemo za Murrovo smrt in njegovo zapuščino, iz katere naj bi skupaj s Kreislerjevo biografijo nastal še tretji del romana
- iz spominov Murra (v 1. os.) izvemo, da je bil njegov gospodar mojster Abraham, ki se pojavlja tudi v zgodbi o Kreislerju (v 3. os.), v kateri je omenjen tudi maček; mojster odpotuje neznano kam, mačka pa pusti v varstvo pri kapelniku (motivna povezanost med mačkom in K)
- kompozicija dokazuje avtorjevo subjektivnost in avtonomnost
- biografija Murra je parodija
- Murr pripoveduje o sebi, želi razkriti svoje prigode, hkrati pa tudi notranjo rast svoje osebnosti; ima se genialnega avtorja; prepričan je, da se velika osebnost rodi počasi, pod vplivi okolja
- parodira dela, ki so povelečevala človeško idealnost in genialnost, še bolj razvojne romane (Agathon, Učna leta)
- Ž Murra ni izpopolnjevanje in razvoj, saj se mu dogajajo najbolj banalne vsakdanje stvari
- biografija kapelnika je nasprotje razvojnega romana, saj je raztrgana, neenotna, neskljenjena (razvojni roman pa opisuje počasno, sklenjeno in stalno napredujočo rast osebnosti)